

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ПРАВИЛА

за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания
и теренна консервация

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тези правила определят реда и условията за предоставяне на целева финансова подкрепа на проектен принцип от държавния бюджет чрез бюджета на Министерството на културата (МК) за провеждане на теренни археологически проучвания и теренна консервация на територията на страната.

Чл. 2. (1) Право на финансова подкрепа по чл. 1 имат културни, научни или университетски институции, дейността, на които е свързана с издирване и изучаване на археологически обекти, включително археологически разкопки, археологическо наблюдение и теренна консервация на археологическото културно наследство.

(2) Министърът на културата може да осигурява финансова подкрепа за провеждане на теренни археологически проучвания и теренна консервация в рамките на определените за целта средства по чл. 1 във връзка с възникнала спешна необходимост от опазване на археологическото културно наследство, при установен риск от неговото разрушаване или други извънредни случаи.

(3) За случаите по ал. 2, министърът на културата със заповед назначава комисия и определя сроковете и критериите за разглеждане на постъпилите заявления.

II. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Чл. 3. (1) За предоставяне на финансова подкрепа по чл. 2, ал. 1 кандидатите подават заявление за участие по образец, съгласно **Приложение № 1** и проект, съдържащ документите по чл. 4, ал. 1.

(2) На интернет страницата на МК, в срок до края на месец януари на текущата година се публикува информация за:

1. началната дата за подаване на заявления за финансова подкрепа;

2. годишната препоръчителна минимална и максимална сума за финансиране на един проект, за всяка от групите и подгрупите по чл. 5.

(3) Заявленията за финансова подкрепа и проектите към тях се подават в срок до един календарен месец, който тече от датата по ал. 2, т. 1.

(4) Една институция може да кандидатства с едно или повече заявления и проекти към тях, като за всеки се представят документите по чл. 4, ал. 1

(5) Заявлението и проектът към него се адресират до министъра на културата и се

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

подават на хартиен и електронен носител в деловодството на МК, вкл. чрез лицензиран пощенски оператор или представител на заявителя. На електронния носител, документите по чл. 4, ал. 1, т. 1 и 2, следва да бъдат представени едновременно по следните два начина:

1. в един от посочените формати doc; xlsx; rtf;
2. като сканирани копия на подписаните хартиени екземпляри.

(б) Размерът на сумите по ал. 2, т. 2 за съответните групи и подгрупи по чл. 5, ал. 1, както и на сумата по чл. 2, ал. 2 се определя въз основа на предложение на Съвета за теренни проучвания към министъра на културата, подадено до Министерство на културата в срок до 10-ти януари на текущата година.

Чл. 4. (1) Проектът на кандидата следва задължително да съдържа:

1. попълнена апликационна форма по образец, съгласно **Приложение № 2**;
  2. подробна план-сметка с информация по всички показатели, съгласно Приложение № 4 към чл. 20, ал. 6 от Наредба Н-00-0001 от 14. 02. 2011 г. за извършване на теренни археологически проучвания, като за дейности по теренна консервация следва да бъдат заложили минимум 10% от общата сума, ако това е приложимо към съответния проект;
  3. документ, доказващ съфинансиране, в случаите, в които е приложимо и план-сметка за частта и/или дейностите, които ще се съфинансират;
  4. графична документация, съдържаща общ план, с ясно маркирани площи, които се предвижда да бъдат проучени през конкретния сезон, съобразно приложената научна програма;
  5. копия на публикациите за обекта през последните 3 археологически сезона в поредицата „Археологически открития и разкопки“, издание на Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките (ако е приложимо), които се прилагат единствено на електронния носител;
  6. фотодокументация на извършената теренна консервация през предходни археологически сезон, за всички проекти по група I от чл. 5, ал. 1, т. 1 от Правилата;
- (2) За обекти в урбанизирани територии с наличие на сгради в проучвания терен, се представя конструктивно становище или проект за укрепване на изкопа и сградите, попадащи в проучвателния обсег, съгласно изискванията на Закона за устройство на територията (ЗУТ);
- (3) Всички дейности по изпълнението на укрепването съгласно ал. 2, са за сметка на заявителя и се извършват при спазване на разпоредбите на ЗУТ.
- (4) Подадените документи не подлежат на връщане.

Чл. 5. (1) Кандидатите по чл. 2, ал. 1 могат да подават заявление за финансова подкрепа за проекти, попадащи в една от следните групи:

1. група I: всички археологически обекти на територията на страната, с планирано редовно теренно археологическо проучване, което има за цел решаване на важни научни проблеми. Обектите се разделят на две подгрупи IA и IB, в зависимост от

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

размера на финансирането, за което изберат да кандидатстват. Препоръчителните прагове за финансиране за всяка подгрупа се определят ежегодно при обявяване на програмата по реда на чл. 3, ал. 6.

2. група II: започващи проучвания и проекти, както и при прилагане на различни неdestructивни методи на изследване и лабораторни анализи, проекти за издирване и актуализация по региони на данните в Автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“.

(2) Кандидатите по чл. 2, ал. 2 подават заявления, за които следва да са налице условията, посочени в същата разпоредба.

Чл. 6. (1) Кандидатства се за конкретен обект или група обекти (вторият случай е валиден само при археологически издирвания или геофизични проучвания по чл. 5, ал. 1, т. 2), като в планираните дейности могат да бъдат включени и интердисциплинарни проучвания.

(2) За археологически обект, на който работят няколко екипа в различни сектори, институциите по чл. 2, ал. 1 могат да кандидатстват с различни заявления, като ще се стимулират тези, които представят общ план за дългосрочно проучване и социализация на съответния обект за период от минимум 2 до максимум 5 години.

(3) Един научен ръководител може да кандидатства за финансиране с не повече от 2 проекта.

III. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ЗАЯВЛЕНИЯ

Чл. 7. (1) Подадените документи по реда на чл. 3 и чл. 4 се разглеждат за изпълнение на изискванията за административна допустимост при условията на чл. 3 и чл. 4 от комисия, в едномесечен срок след изтичане на срока по чл. 3, ал. 3. Комисията се назначава със заповед на министъра на културата и включва представители на дирекциите „Културно наследство музеи и изобразителни изкуства“ (КНМИИ), „Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ (ГД ИОКН), „Управление на собствеността“ (УС), „Правнонормативна дейност и обществени поръчки“ (ПНДОП) и „Бюджет и финансово-счетоводни дейности“ (БФСД).

(2) При констатирани липси и неточности в подадените проекти дирекция КНМИИ уведомява по електронен път заявителя на посочения от него адрес, като дава указания и срок за отстраняването им.

(3) След изтичане на срока по ал. 2, комисията изготвя доклад до министъра на културата със списък на допуснатите и недопуснатите проекти, които след одобрение са публикува на интернет страницата на МК.

(4) Допуснатите проекти и документацията към тях се окомплектоват и се изпращат като сканирани копия към научния секретариат на Национален археологически институт с музей, при Българската академия на науките (НАИМ-БАН) за изготвяне на становище с попълване на образец, съгласно **Приложение № 3**, в срок до 15 работни дни. Изготвените становища имат единствено съвещателен характер спрямо работата на комисията.

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

Чл. 8 (1) В срок до 1 март институциите по ал. 3 изпращат писмени предложения за представители (основен и резервен член), които да бъдат включени в състава на междуведомствена комисия за оценка и класиране на проектите за финансиране през съответната година. Посочените представители на институциите по т. 5-8 следва да бъдат лица, вписани в регистъра по чл. 150, ал. 2 от ЗКН.

(2) Междуведомствената комисия по ал. 1 се назначава със заповед на министъра на културата и заседава в срок до 30 април.

(3) Комисията по ал. 1 се състои от общо 17 члена, както следва:

1. председател – представител на МК;
2. двама представители от дирекция КНМИИ при МК;
3. представител от ГД ИОКН при МК;
4. представител от дирекция УС при МК;
5. трима представители от НАИМ-БАН;
6. двама представители от университети, които имат магистърски програми по специалността „археология“;
7. общо трима представители на регионалните археологически и исторически музеи, дейността, на които е свързана с опазването на археологическото наследство;
8. по един представител на НИИКН, НИМ, ЦПА и Асоциацията на българските археолози;

(4) Най-малко 15 работни дни преди заседанието по ал. 2, на всички членове на комисията се предоставят в електронен вид одобрените проекти, както и изготвените от НАИМ-БАН становища съгласно **Приложение № 3**.

(5) Всеки член на комисията попълва оценъчна карта в табличен вид (**Приложение № 3**) с включени всички одобрени от комисията по чл. 7 проекти. Попълнената карта се предоставя в електронен вид и на подписан хартиен екземпляр в МК (дирекция КНМИИ) най-късно 2 работни дни преди заседанието на комисията.

(6) Оценяването на проектите се извършва въз основа на посочените критерии в оценъчната карта.

(7) Комисията класира проектите въз основа на финалната оценка, която всеки от тях получава като средноаритметична стойност от оценките на всеки член, подал оценъчна карта.

(8) Проектите се класират в рамките на групата и/или подгрупата, за която кандидатстват.

(9) При наличие на остатък в рамките на определения за разпределяне на групата и подгрупата бюджет, комисията има право да реши начина на неговото разходване, като го посочи в протокола по чл. 9.

(10) При необходимост, комисията има право да извършва промени в размера на заявеното финансиране на конкретен проект, но без да излиза от определените за годината финансови рамки по чл. 3, ал. 2, т. 2.

(11) Когато член на комисията има подадено чрез съответната институция искане за финансова подкрепа като ръководител, зам.-ръководител, консултант или член на екипа, той не изготвя оценъчна карта и не участва в обсъжданията и гласуването на комисията за конкретния проект. Същото правило се прилага и в случаите на наличие

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

на преки роднински връзки между член на комисията и ръководител, зам.-ръководител, консултант или член на екипа на конкретен проект. Всеки член на комисията подава декларация за наличие или липса на гореописаните обстоятелства.

(12) Комисията взема решения с обикновено мнозинство, като заседанията са редовни при присъствие на три четвърти от състава на комисията.

(13) Членовете на комисията нямат право да предоставят информация за съдържанието на проектите или решенията на комисията преди те да бъдат публично оповестени.

(14) Членовете на комисията, които не са служители на МК или служители в негови второстепенни разпоредители, получават възнаграждение за работата си в размер на 150 лв.

Чл. 9. (1) Комисията по чл. 8 съставя протокол със списък на предложените за одобрение проекти и размера на финансирането им и се посочват групите по **чл. 5** и получената финална оценка по чл. 8, ал. 7.

(2) Комисията съставя списък на некласираните проекти, по групи и посочва получената финална оценка по чл. 8, ал. 7.

(3) Протоколът със списъците по ал. 1 и 2 се подписват от всички присъствали членове на комисията.

(4) Директорът на дирекция КНМИИ при МК предоставя протокола със списъците по ал. 1 и 2 на министъра на културата за одобрение.

(5) Списъците с одобрени и неодобрени проекти, съдържащи наименование на кандидата, наименование на проекта и неговото резюме, размера на одобреното финансиране и получената оценка, се публикуват на страницата на МК в 5-дневен срок след одобряването на документите по ал. 1 и 2 от министъра на културата.

Чл. 10 (1) Не се допускат до разглеждане от комисията по чл. 8:

1. кандидатури на научни ръководители, които без основателна причина, през предходната година не са изпълнили задълженията си в рамките на договор, сключен с Министерството на културата за финансиране, когато има такъв.

2. заявления, към които не са представени документите, съгласно чл. 3 и чл. 4, както и такива, в които липсва информация, изискуема по ЗКН или по Наредба Н-00-0001 от 14.02.2011 г. за извършване на теренни археологически проучвания и съответните приложения към нея.

3. проекти, в които е предвидено покриване на предварително направени разходи;

(2) Проекти, които не отговарят на посочените в тези правила изисквания и определени критерии, не се предлагат от комисията за финансова подкрепа.

(3) Информацията по ал. 1, т. 1 се предоставя на комисията от дирекция КНМИИ.

IV. ДОГОВОРИ ЗА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА, КОНТРОЛ, ОТЧЕТНОСТ

Чл. 11. (1) Въз основа на решенията на комисията и след одобряване на протокола по чл. 9, министърът на културата в едномесечен срок сключва договори за

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

финансова подкрепа с институциите по чл. 2, ал. 1, чиито проекти са одобрени.

(2) Договорите по ал. 1 задължително включват:

1. описание на предмета на финансовата подкрепа – точно наименование, ясно локализиране на обекта и/или обхвата на проучване;
2. права и задължения на страните по договора;
3. срок за изпълнение;
4. контрол по осъществяването на предмета на договора и на изразходването на средствата за финансова подкрепа, неустойки и начин на отчитане на средствата;
5. популяризиране участието на Министерството на културата;
6. формуляр за финансов отчет, съгласно Приложение № 4;
7. дейностите по проекта;
8. задължение за одобрените кандидати да отчитат дейностите по проекта с фотодокументация или видеозапис на етапите преди и след извършване на теренна консервация.

(3) Цялата документация по чл. 4, ал. 1, т. 2, 3, 4 във връзка с направените искания за финансиране е неразделна част от договора.

Чл. 12. (1) Министерството на културата предоставя на кандидатите 90% от определената субсидия, а останалите 10% се изплащат след като изпълнителят представи в срок, посочен в договора и съответно МК приеме отчет, който включва:

1. подробен доклад за изпълнение предмета на договора с посочен период на проведеното проучване.
2. становище на реставратор, вписан в регистъра по чл. 165 от ЗКН относно характера на дейностите по теренна консервация, в случаите когато са на лице разкрити структури.
3. доклад на научния ръководител за извършените дейности по теренна консервация съобразени с препоръките на реставратора по ал. 1, т. 2, вкл. посочени конкретни обеми и площи.
4. финансов отчет (Приложение № 4) за извършените разходи по договора, придружен със заверени копия от първични документи, отговарящи на изискванията на Закона за счетоводството и нормативната уредба.
5. фотодокументация или видеозапис на етапите преди и след извършване на теренна консервация.

(2) При завършване изпълнението на предмета на договора, институцията, с която договорът е сключен, отправя искане при условията и по реда на ЗКН до МК с копие до дирекция КНМИИ за назначаване на комисия по чл. 158а от ЗКН.

(3) Председателят на комисията по ал. 2 представя протокола на министъра на културата за утвърждаване в 7-дневен срок след приключване на дейността на комисията. Заповедта за утвърждаване и копие от протокола се изпраща от ГД ИОКН на изпълнителя и на дирекция КНМИИ в тридневен срок от датата на утвърждаването му.

Чл. 13. (1) Изменения в параметрите на договора за целева подкрепа, с

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

изключение на случаите, предвидени в ал. 2, т. 2, могат да бъдат извършвани по взаимно съгласие, изразено писмено само след подадено искане от институцията по чл. 2, ал. 1 до Министерство на културата, въз основа на мотивирано писмено заявление, в което се посочват обективни предпоставки за това, от страна на ръководителя на проекта, в срок до 1 месец преди изтичане срока на договора. След изтичане на посочения срок, се погасява правото на заявителя да иска изменение на параметрите.

(2) В срок не по-късно от 31 август на съответната календарна година институцията по чл. 2, която е установила невъзможност за изпълнение на предмета на договора, уведомява писмено Министерството на културата, като:

1. в случаите, когато това се отнася за всички археологически обекти, включени в договора, договорът се прекратява по взаимно съгласие и получената сума се възстановява на възложителя, в срок от 14 работни дни от прекратяване на договора, ведно с дължимата неустойка, предвидена в договора, в случай на забава.
2. в случаите, когато това се отнася за един или част от археологическите обекти, включени в договора, се изготвя анекс за промяна на договора, а получената сума за обекта/обектите, за който няма да бъдат извършвани теренни археологически проучвания, се възстановява на възложителя, в срок от 14 работни дни от подписването на анекса.

Чл. 14. (1) Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ контролира изпълнението на дейностите, предмет на договорите при условията и реда на ЗКН.

(2) Отчетите по чл. 12, ал. 1, т. 1 - 3 се преглеждат и приемат от директора на дирекция КНМИИ или от служител на дирекцията, изрично посочен в договора.

(3) Директорът на дирекция КНМИИ изпраща със становище до дирекция БФСД, отдел „Счетоводство“ отчета по чл. 12, ал. 1 заедно с финансово-счетоводните документи, за извършване на преглед на задължителните реквизити по реда на Закона за счетоводството и другите нормативни актове, регламентиращи финансовата отчетност и документираност. Към писмото се прилага и копие от протокола от проведена комисия по чл. 158а от ЗКН и заповедта на министъра за одобряване на решенията от протокола.

(4) Дирекция БФСД, Отдел „Счетоводство“ изготвя становище за съответствието на представените първични счетоводни документи с нормативните изисквания, което заедно с отчета и цялата документация към него се предава на финансовия контролор.

(5) Финансовият контролор извършва предварителен контрол по законосъобразност и предава отчетните документи на директора на дирекция БФСД за извършване на плащане към изпълнителя или корекция по бюджета на второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на културата.

Чл. 15. След завършване на дейностите по договора лицето, на което е осигурено разрешение за теренно проучване и достъп до обект, е длъжно веднага да отстрани всички повреди, причинени на недвижимия имот във връзка с изпълнението на работите. Ако повредите не могат да бъдат отстранени, правоимащият се обезщетява

ПРАВИЛА за предоставяне на целева финансова подкрепа за теренни археологически проучвания и теренна консервация

за причинените вреди съгласно разпоредбите на чл. 210 от ЗУТ.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. За 2020 г. срокът, определен по чл. 3, ал. 2 се удължава до 06.03.2020 г.

§ 2. Разпоредбата на чл. 4, ал. 1, т. 6 влиза в сила и се прилага от 01.01.2021 г.

§ 3. За 2020 г., сроковете, определени по чл. 8, ал. 1 и ал. 2 се удължават съответно до 20.03.2020 г. и 20.05.2020 г.

§ 4. За 2020 г. срокът, определен по чл. 13, ал. 2 се удължава до 31.09.2020 г.

§ 5. Настоящите правила влизат в сила от датата на утвърждаването им със заповед на министъра на културата.

§ 6. Тези правила се издават на основание на чл. 14, ал. 2, т. 1 от Закона за закрила и развитие на културата